

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת בלק
ז' תמוז תשע"א
גליון תקכ"ד

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	בני ברק
9:03	8:32	7:28	
9:05	8:30	7:13	ירושלים
9:41	9:29	8:11	בארא פארק

דברי תורה

ממורינו הגה"צ אב"ד
דקהילתנו שליט"א

וירא בלק וגו' את כל אשר עשה ישראל
לאמורי (כב, ב)
י"ל דכל כוונת בלעם הרשע היה להכניס
את רעת עינו בקדושת ישראל
לדורותיהם, אשר כל זרע ישראל עם
קדושים הבאים לעולם בקדושה הם
באים, ומתייחסים אחר אבותיהם דור
אחר דור עד אברהם אבינו ע"ה ועד סוף
כל הדורות,
וזכות גאולת ישראל היא ג"כ בזכות יחוסם
הטהור והקדוש.

וכדאיא בילקוט שמעוני (פרשת במדבר
רמז תרפד) בשעה שקיבלו ישראל את
התורה נתקנאו אומות העולם בהן מה ראו
להתקרב יותר מן האומות, סתם פיהן
הקדוש ברוך הוא אמר להן הביאו לי ספר
יוחסין שלכם

שנאמר הכו לה' משפחות עמים כשם
שבני מביאין, ויתילדו על משפחותם וכו'
ע"כ.

וזה אשר רצה בלעם לעקור ולהרוס את
כח הקדושה הזאת מישראל עם קדושים,
וכמאמרו מי מנה עפר יעקב ומספר את
רובע ישראל ע"י ברש"י,

וכן אמרו כי מראש צורים אראנו, ברש"י
אני מסתכל בראשיתם ומתחילת
שרשיהם ואני רואה אותם מוסדים
וחוקים כצורים וגבעות הללו על ידי אבות
ואמהות, ובכל מאמרו כוונתו היתה
לקללה באותו הענין, כמאמר חז"ל
(סנהדרין דף קה): אמר רבי יוחנן מברכתו
של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו,
ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות
ובתי מדרשות, ע"כ.

היינו שבכל ברכה של בלעם לפי תוכן
הברכה יש ללמוד מה היתה כוונתו
לקללה, וכן לבסוף ביקורו אצל בלק יען
לו עצה איך לבטל את קדושת דורות
ישראל.

הרי שכל מעייניו היה לפגוע בקדושת
המשך דורות הקדושה בישראל, וידע גם
ידע שכל זמן שישאר מקודשים
ומגודרים בגדי הטהרה והקדושה לא
יוכל להם, ויש לומר הרמז אשר עשה
ישראל "לאמורי" הכוונה לקדושת זיווגם
של ישראל שע"ז איתא שנקנים באמירה
כדאיא (קדושין ט): אמר רב גידל אמר
רב כמה אתה נותן לבנך כך וכך לבתך כך
וכך, עמדו וקדשו קנו, הן הן הדברים
הנקנים באמירה. ומהאמירה הזאת יגד
מואב שראה כח קדושתם בזה. (בלק
תשי"ט)

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר
שליט"א

מוצ"ש"ק פרשת הקת - בלק תשס"ט
בארא פארק - ארה"ב

למעשה כמושפט העכו"ם כנ"ל
ואז תיכף נחשב לו שהלך וקילל
ותיכף היה חייב מיתה ולכן א"ל
המלאך "כי עתה אותך הרגתי
ואותך החייתי", אבל השי"ת
רחמו על כל מעשיו ולכן שלח
לו מלאך של רחמים שאפי'
שכבר נתחייב מיתה, עכ"ז אם
ישוּב בו וישוּב לביתו וישוּב מדרכו הרעה תרתי משמע
ישוּב ויחיה לכן אחר ויחיה אף ה' כי הולך הוא" או ויציא
מלאך ה' לשטן לו" כמושפט עכו"ם אבל מדה טובה
מרוכה נלמד מכאן כמה בישראל כל רצון טוב חשוב קמי'
קודשא בריך הוא.

(וכדאי' בזה"ק "לית רעותא טבא דאתעביד קמיה קודשא בריך
היא", ומלכותו ברצון קיבלו עליהם משה ובני ישראל ובהאי
רצון אסתלק ואין לך דבר שעומד בפני הרצון ורחמנא ליבא בעי
חייתא דליבא ואז מדה טובה מרוכה הקב"ה מצרפה למעשה
ונתן סיעתא דשמיא שיהיה למעשה להפק הרצון לקיימו
הלכה למעשה בתורה ויראת שמים ומידות טובות כמו
שמבקשים ברה"ו ויה"כ הפק רצוני ותן שאלתי במדה טובה
ישועה ורחמים אכיה"ר).

*

בסוף פרשת הקת מעשה מי מריבה שאמר השי"ת
למשה ואהרן ודברתם אל הסלע ומשום שהכעיסוהו בני
ישראל למשה רבינו ע"ה ובא לכלל כעס וממילא לכלל
טעות והכה הסלע ויצאו מים רבים ואכן ותשת העדה
ובעירם, אבל השי"ת א"ל יען לא האמנתם בי להקדישיני
לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ
אשר נתתי להם.

והנה אנו אין לנו שום השגה ולא יכול להיות לנו שום
השגה במשה ואהרן לא במצוותיהם אף לא במה
שתוה"ק אומרת שהיו חטאיהם והלוואי שהיו מצוות
שלנו בדרגה של עבירות שלהם.

וכמו שכבר היה מעשה בהה"ק רבי ברוך ממעוזיבז ז"ע
ששוחח פעם לפני החסידים ופו"א: יכול אדם להיות
עובד ה' בעל מדריגה ובעל רוח"ק ועכ"ז אינו אלא איש
חוטא ובעל עבירה, והחסידים שמעו כן תמהו כי הבינו
שהוא מתכוין כלפי עצמו ולא הבינו איך הוא מכנה א"ע
כחוטא ובעל עבירה משהבחין הה"ק בפליאתם נענה
לעומתם ואמר: אבל עכ"ז אינו מוכן למכור העבירות שלי
בעד המצוות שלכם, אז הבינו שמה שהוא קורא עבירה
הוא עניינים דקים שאין לנו בהם שום השגה ועם צדיקים
הקב"ה מדקדק כחוט השערה ואין לנו שום השגה
בעניניהם שהיו כולם קודש ולשם שמים, אבל מאחר
שבתוה"ק החשיב זה השי"ת לחטא הגם שהיו עניינים
של עבודה גבוהה...וכנ"ל

לכן י"ל שהנה בתוה"ק אי' פשטים עד אין סוף ולכן י"ל
הענין שם שוודאי גם ההכאה שעשה משה היתה עבודת
קודש ומצוה, והראי' שסוף דבר יצאו מים רבים ע"י זו
ההכאה ואילו היה זה עבירה לא היו יוצאים מים רבים
המשך בעמ' ב'

בריש פרשת בלק איתא שתחילה אמר
השי"ת לבלעם "לא תלך עמהם לא תאור
את העם כי ברוך הוא" (כב, יב) ולבסוף
כשראה השי"ת שהוא עכ"ז כ"כ מתאוה
לילך עמהם א"ל השי"ת "אם לקרוא לך
באו האנשים לך אתם ואך את הדבר אשר
אמר אליך אותו תדבר", ואז השכים בלעם
לילך עמהם ותיכף ויחיה אף ה' כי הולך

הוא", ושלא מלאך של רחמים למונע אותו מלילך וליענש.
וכבר הקשו מפרשי התוה"ק שאם כבר נתן לו השי"ת רשות
לילך א"כ למה חרה אפו בו כשיצא לילך ולא רק כעס בעלמא
אלא שהיה ראוי גם לעונש מיתה עוד בעודו מהלך אפי' לפני
שברך או קלל וכמו שא"ל המלאך שלולי נטתה האתון מן
הדרך כי עתה אותך הרגתי ואותה החייתי, וא"כ צ"ב למה
הגיע לו מיתה על שהוא בדרך ולא עשה כלום והרי קיבל
רשות מהשי"ת לילך,

וי"ל לפי הכלל המובא בחז"ל הק' שאצל ישראל מחשבה
טובה הקב"ה מצרפה למעשה ואם חשב אדם לעשות מצוה
ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה ולהיפך
אם חשב יהודי לעשות עבירה, ולא עלתה בידו אין הקב"ה
מצרף לו מחשבה רעה למעשה, ואילו בעכו"ם הוא להיפך
שמחשבה רעה הקב"ה מצרף להם למעשה ולא מחשבה
טובה,

והטעם כי בכל אחד מהם הולך עמהם השי"ת לפי השורש
ולכן ישראל שורשם טוב ורצונם הפנימי באמת לעשות טוב
ורצונו ית' בשלימות ורוצים שלא יהיה זה רק ברצון אלא
שיהיה גם למעשה שיהיה הטוב בפועל ואם לא הצליחו בזה
או צער גדול הוא להם ולהכי מחשיב להם השי"ת רצונם
הטוב כאילו בא לידי מעשה כי באמת חפצם שהוא יהיה
למעשה וצער להם במניעתם,

משא"כ מחשבה רעה אין זה שורש ישראל ואי"ז שלהם אלא
אש יצה"ר שהתערב וביבלל ואדרבא גם אחר שלא יצא
לפועל הם יותר שמחים ומרוצים שזה לא הצליח למעשה,
לכן אצלם אין הקב"ה מצרף מחשבה רעה להחשב להם
כמעשה, משא"כ בעכו"ם ששורשם רע ויצר מחשבות ליבם
רק רע כל היום ולא מסתפקים ברצון אלא רוצים שהרע
יעשה בפועל ואם לא הצליחו בזה או צער הוא להם לכן
אצלם הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה,

משא"כ רצון טוב אינו מעצם שורש מהותם ואם היה להם
הוא רק מצד חסד לאומים חטאת ופניית זרות ואם לבסוף לא
הצליח אז הם מרוצים טפי לכן אצלם אין הקב"ה מצרף
מחשבה טובה למעשה, וממילא כאן אצל בלעם כשהתעקש
לילך אמר לו השי"ת "אם לקרא לך באו האנשים לך אתם"
אבל בתנאי שתדבר מה שאומר אליך היינו ברכות ולא
קללות, משא"כ הוא שמח שניתנה לו רשות לילך ושמח לילך
כי סבר וחשב שמה אצליח לשנות כביכול רצוני ית"ש
שיסכים לבסוף שאקללם ע"י שאזכיר עוונותיהם וכיוצא"ב כמו
שהיה אכן לבסוף וכמבואר בפסוקי התוה"ק בהמשך.

וממילא נמצא שהלך במחשבה רעה לקללם ובמחשבה רעה
לילך שלא ברצון השי"ת, ולכן צירף לו השי"ת מחשבה רעה

פרקי חינוך

הרב שמואל שטרן מחנך ויועץ חינוכי

בנושא: חינוך של "חכם לא נכנס לדברי חבירו [וקו' רבו]"

הסבר או קטע, זה מפריע לכולם ונוצר חוסר בהבנה, בעקביות הסברתי להם כמה זה מפריע וכמה זה הורס את השיעור וההבנה לכל ילדי הכיתה, ומאז תלמיד זה נהפך פשוט למצטיין!!

לכן נחזק ונחדד להם את הכלל הפשוט שצריך להיות ברור ללא יוצא מן הכלל: "בלי להצביע אין שאלות" פשוטו כמשמעו, בעקביות לא להתייחס לתלמיד שפונה בלי להצביע אבל בודאי שבגמר ענין אומרים למי שיש לו שאלות על הנלמד שיצביע באצבע ולענות לו הסבר פנים יפות...הרחבתי להם את דברי חבירו באבות הנ"ל הנכנס לתוך דברי חבירו הוא בעצם "גולם" כינוי לא סימפטי ולא נעים וראוי, וכן להיפך מי ששולט על עצמו, מצביע ושואל ואינו קוטע חבירו נקרא "חכם". כמו"כ חילקתי טבלא בהסבר המשנה כדלהלן:

לסיכום: א. תלמיד ששואל בלי להצביע אין להתייחס אליו ויש להתעלם ממנו. **ב.** אומרים לו: אתה זוכר את המשנה באבות הנכנס לתוך דברי חבירו [וקו', רבו ח"ו]. **ג.** יש לנו את היומן, ואפשרי שם לכתוב נקודה וכדו' לתלמיד שעובר על הכלל הפשוט. **ד.** בדרך כלל בס"ד עם "עקביות" התופעה נפסקת. **ה.** לשבח מפעם לפעם ילד שמצביע ולא קוטע את השיעור ואפשרי למחוק הנקודה ע"י שמצביע. **ו.** להעביר המסר ולא קוטע אותו.

לסיכום: היות והמאמר נכתב בס"ד ביום א' תמוז ב' דר"ח יומא דהילולא של בעל הספה"ק "מאור ושמש" אעתיק קטע שהוא לחינוך הילדים ונאה הוא למדור פרקי חינוך וז"ל:

(כמדבר פרשת מטות ד"ה ואשה): "לכן מוטל על כל אחד ואחד מישראל להדריך בניו תיכף בקטנותם שעדיין אין ניתן בהם יצר טוב, והוא לפתח חטאת רגץ וכל עשיותיו הן מעשה יצר הרע, לכן צריך להדריכם להשיג עליהם שלא יהיו קשה עורף וכעסן, רק שיהיה מתון; וכשאין רוצה לאכול איזה דבר - על האב לכופו שיאכל דוקא, כדי להניעו ממדותיו הגרועות וזאת, ואם החריש לו האב פעם אחת תושים - אזי הוא מרגיל את עצמו במדה זו, ובכל יום מתגבר והולך בו, ונשאר בו כל ימיו כעסן וגאה". עכ"ל ועיי"ש.

מזה לומדים כמה חשוב חינוך ההרגלים הנכונים והעקביות בילדות ואז אשרי ילדותינו שלא ביישה וקנתנו זיע"א.

א גוט שבת

שבעה דברים באולם'	שבעה דברים ב'חכם'		
גולם מדבר בפני מי שגדול החכמה, פירש רבינו יונה כי לא יחפוץ בתבונה כי אם בהתגלות לבו.	חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמונין. פי' רבינו יונה שישומע, ושותק, וכך לומד והוא חכמה עושה.	1	
גולם נכנס לתוך דברי חבירו [רבו] פירש רבינו יונה: גולם משיב דבר בטרם ישמע (אין לו סבלנות לשימוע לחבירו - רבו).	אינו נכנס לתוך דברי חבירו [וקו' לדברי רבו] - (אור החיים הקדוש), פי' רבינו יונה מניחו לדבר שיסיים כל הדבר ואח"כ ישיב תשובה,	2	
גולם נבהל להשיב לא חושב לא מתבונן. תיכף מיד עונה לפני ששמע את כל הטענות, לתשובותיו לא ברורות אלא חשוכות.	חכם אינו נבהל להשיב פי' רבינו יונה אינו ממחר להשיב עד שישמע כל הטענות יתן לשאל לדבר, ולהאריך בשאלה, החכם יענין בדברים היטב ולא יבהל פיו ולבו להשיב עד שיהיה ברור כשמש לפניו הדבר והוא דרך החכמה.	3	
גולם אינו שואל כענין ואינו משיב כהלכה התלמיד הגולם שואל בענין שלא עוסקים בו וגורם עי"ז שהרב ישיב לו שלא כהלכה.	חכם שואל לענין ומשיב כהלכה פי' הרע"ב התלמיד חכם שואל מרוב באתו ענין שהם עוסקים בו ואז הרב משיב כהלכה לומדים ענין אחד לא שואלים מהענין השני.	4	
גולם אינו אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון לפי הרע"ב עונה תשובות לא לפי הסדר על השני לפני הראשון.	חכם אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון פי' הרע"ב החכם עונה התשובות לפי סדר השאלות קודם על הראשון ואח"כ על השני.	5	
הגולם אומר על מה שלא שמע ששמע. לא משיג להבין שיש הבדל מה שמע ומה סובר.	חכם על מה שלא שמע אומר לא שמעתי פי' הרע"ב ורבינו יונה מה שלא שמע מרבותיו אומר לא שמעתי וכשאומר מצד הסברא אומר "כך יראה לי".	6	
גולם אינו מודה על האמת. גולם עונה בטענותיו לרבו ולהבירו גם כשיודע שהאמת עם חבירו (רבו), גולם מחפש נצחון וכבוד.	חכם מודה על האמת. פי' רבינו יונה גם כשיוכל להשיב לחבירו (כי חבירו לא חכם כמוהו) החכם כשרואה האמת עם חבירו יודה וזה כבוד החכם.	7	

אפשר לצלם טבלא זו לחלק לתלמידים ושיפינומו הכלל הפשוט ביותר "בלי להצביע אין רשות הדיבור בכיתה" שזה נכלל במאחז"ל "הנכנס לדברי חבירו וקו' רבו הוא גולם!!!!"

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' אלעזר קלונימוס
ב"ר אברהם אביש ז"ל
האגד
נלב"ע ז' תמוז תשס"ח
ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח על ידי בנו
שיבלחט"א האי גברא רבא
רודף צדקה וחסד לכל דבר
שבקדושה

לעילוי נשמת
האי גברא רבא גאון וחסיד מנקה ואני
דעת, מופלא ומופלג בכל חלקי
התורה, אוצר בלום, מרביץ תורה
לרבים, לא פסיק פומיה מגורסא, כיהן
כרב ביהמ"ד בצפת ובלודון, ה"ה
הגה"צ רבי שמחה בונים ליברמן זצ"ל
ב"ר ברכיה הי"ד
נלב"ע ו' תמוז תשס"ט.
ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנו ידידו היקר הרה"ח רבי
אברהם אבא ליברמן הי"ו -
בארא פארק - ארה"ב

גליון זה נודב לעילוי נשמת
האשה החשובה
מרת ליבא בת ר' אלכסנדר
ע"ה
נפטרה ו' תמוז תשל"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

ברכת מזל טוב נאמנה
הגנו לברך בעומקא דליבא ובכל לשון של ידיות
והיבא לידידנו היקר באנשים, לבו ער ופתוח לכל דבר
שבקדשים, תורה ויר"ש אצלו משולבים, ממשכימי
קום וקובע עיתים, אשר מעשיו מאירים בפעולו
ובמעשיו חסדו וטובו היקרים, מא"י פנים לכל אדם
הר"ד מאיר זלמן רוב הי"ו מנכ"ל רשת "המי כדאי"
לרגל שמחת הולדת הבת תחי' בשעתומ"צ
יהי רצון שייזכה לרווחת נחת ממנה ומכל יוצ"ח ולגדלה
לתורה ולע"ת להופה ומעש"ט, ויתאחד על שולחנו
תמיד תורה וגדולה בבת אחת מתוך שמחה והרחבת
הדעת ובכל אשר יפנה יצליח וישכיל בכל עת.

לזכר עולם יחי' צדיק
הרה"ק אדמו"ר מצאנז - קלונימוס ז"ע
בעל השפע חיים ודברי יציב
יומא דהילולא ט' תמוז
זכותו יגן עלינו ועמ"א
הונצח ע"י ידו ידידנו החשוב
הר"ד חיים מושקוביץ - נתניה
זכותו יגן עליו להתברך בכט"ט

לעילוי נשמת
האשה החשובה
מרת ליבא בת ר' אלכסנדר
ע"ה
נפטרה ו' תמוז תשל"ט
ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנה ידידנו
מחשובי אנ"ש הרה"ח רוצנו"ח
ר' מאיר הערמאן הי"ו - בארא
פארק - ארה"ב

הונצח ע"י בנה ידידנו היקר והנעלה, הנדיב הנכבד היקר שבערכין מחשובי אנ"ש רודצו"ח הרה"ח ר' יצחק זאב הערמאן הי"ו ויליאמסבורג - ארה"ב

מזל טוב לבית
לכבוד גיטי היקר כרע וכאח לי, מלא וגדוש במדות טובות
עד להפליא ומסור למענינו בלו"ג
הר"ד מאיר זלמן רוב הי"ו - מנכ"ל רשת "המי כדאי"
לשמחת הולדת הבת. מאחל מקרב לב גיסק אוהב - יאשי.

מזל טוב
לידידנו הנכבד והיקר, מחשובי אברכי הכולל "אור מנחם",
ואנ"ש, ממתפללי בית מדרשינו, עדין הנפש ונעים הליכות,
ממשכימי קום לעוברת הבורא, תורה ויר"ש כל מגמתו
הרה"ח ר' דוד הלוי לוי שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכדה בשעתומ"צ
יהי ר"ד שייזכה לנחת ממנה ומכל יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהו"מ.